

UAB, ubicada a la Facultat de Traducció i Interpretació. Aquesta càtedra gestiona el llegat d'aquest traductor il·lustre i fecund, el de l'editor Josep Pedreira, el de l'escriptor Rafael Tasis i els dels traductors Francesc Arnó i David H. Rosenthal.

No es pot finalitzar aquesta condensada presentació sense fer esment del llibre *Diccionari de la traducció catalana* (2011), que va codirigir amb la doctora Pilar Godayol, de la Universitat de Vic, amb una gran quantitat de col·laboradors, l'obra de referència per la seva qualitat d'aquesta àrea d'estudi. Gràcies a aquest volum, de consulta obligada, les lletres catalanes no han restat subsumides en el que se sol anomenar «la història de la traducció en Espanya».

Finalment, convé recordar que la seva tasca li ha meregut diversos guardons: el Premi de Recerca Humanística (2000) de la Fundació Enciclopèdia Catalana pel pro-

jecte *Diccionari de traductors*, el Premi Rafel Cornellà de retrat literari (2009), els Premis Recull de Blanes per *Ramon Folch i Camarasa: Retrat del perfecte escriptor no gens mediocre*, el Premi Crítica «Serra d'Or» (2012), en la modalitat de Recerca (Humanitats), pel *Diccionari de la traducció catalana*, i, per a gran goig dels qui la presentem, el Premi Fundació Mercè Rodoreda 2019, concedit fa poques setmanes, pel seu treball sobre l'escriptora osonenca Maria Dolors Orriols, redescoberta en els darrers anys.

Per la seva brillant dedicació a la recerca de temàtica literària catalana i el seu compromís inqüestionable amb el país i la seva cultura, els membres de l'àrea d'història de la literatura de la Secció Històrico-Arqueològica proposem la seva candidatura a membre de l'IEC.

RAMON PINYOL

Marià Carbonell i Buades va néixer a Palma el 9 de juliol de 1955 i es va llicenciar el 1983 en història de l'art per la Universitat de Barcelona amb una tesi de llicenciatura que ha estat publicada com a llibre: *L'Escola del Camp de Tarragona en l'arquitectura del segle XVI a Catalunya* (Diputació de Tarragona, 1986; Premi Vèrtex). Es va doctorar a la mateixa universitat el 1989 amb la tesi *L'arquitectura classicista a Catalunya (1540-1659)*, sota la direcció d'Ignasi de Solà-Morales. L'octubre del 1984 es va incorporar al Departament d'Art de la Universitat Autònoma de Barcelona, on ha exercit la docència i la recerca, primer com a professor ajudant, com a encarregat de curs ja el 1985, professor titular el 1990 i catedràtic el 2011. Ha estat vocal de la Comissió Territorial del Patrimoni Cultural de Barcelona (Servei de Patrimoni Arquitectònic) de la Generalitat de Catalunya, entre el 1997 i el 2008. Ha estat membre de la comissió de seguiment d'obres de la catedral de Mallorca (2000) i actualment, des del 2005, forma part del Comitè Científic de l'Institut Internacional d'Estudis Borgians (València). Entre el 2010 i el 2012 va ser investigador principal en un projecte de la primera convocatòria Recercaixa titulat «Art en perill. Cens i memòria de la destrucció», que pretenia documentar les obres d'art de l'època moderna a Catalunya perdudes al llarg dels segles XIX i XX. També forma part del projecte internacional PICTOR que s'ocupa d'estudiar la condició social dels pintors a l'època renaixentista al sud d'Europa. Ha fet diverses estades de recerca a Venècia i a Roma i ha tingut set contractes de transferència de coneixements amb les administracions públiques. Ha comissariat quatre exposicions i ha participat en nombroses trobades científiques nacionals i internacionals. És membre del consell de redacció i del comitè assessor de diverses revistes especialitzades.

El camp de recerca del doctor Carbonell abasta l'arquitectura i l'art d'època moderna a Catalunya i a Mallorca, amb aportacions puntuals d'època contemporània a les

col·leccions d'art institucionals i privades mallorquines. Es va formar sota el mestratge de l'enyorat membre de l'Institut d'Estudis Catalans Joaquim Garriga, de qui va ser el primer deixeble. Per això ja va figurar com a col·laborador —centrat en les arts decoratives— en el notable treball de Garriga sobre el segle XVI de la *Història de l'art català* d'Edicions 62 aparegut el 1984. L'arquitectura renaixentista classicista a Catalunya ha estat l'objecte de les seves primeres recerques, tant de la tesi de llicenciatura ja citada com de la doctoral. Una recerca i una mirada àmplia que mai no han defugit les connexions internacionals, com demostra la també primerenca investigació (1992) sobre el mecenatge artístic del valencià Roderic de Borja (1431-1503), que fou papa amb el nom d'Alexandre VI, un tema que ha anat reprenent i que justifica la seva dedicació actual com a membre del Comitè Científic de l'Institut Internacional d'Estudis Borgians amb seu a València.

Ha rescatat la personalitat de diversos pintors mallorquins d'època barroca, com ara Guillem Mesquida (1675-1747), a qui ha dedicat dos articles renovadors el 1993 i 1998 i finalment una exposició amb un catàleg el 1999; Miquel Bestard (1592-1633), amb un article el 1996 i una exposició i catàleg el 2007, i finalment Miquel Cantallops (1678-1755), actiu a Mallorca i a Roma, amb un article el 1999 i una exposició el 2005. També l'escultura barroca i la retaulística mallorquina han estat objecte de la seva recerca, ja sigui en aportacions en diverses obres col·lectives, com ara en un volum sobre *La Seu de Mallorca* ja el 1995, o en llibres d'homenatge, però sobretot d'una manera monogràfica en el llibre *Art de cisell i de relleu: Escultura mallorquina del segle XVII*, publicat el 2002.

Per entendre les singularitats de l'art a Mallorca, Carbonell ha estat molt atent a la condició de l'illa com a lloc obert als intercanvis artístics constants amb la Península, amb Itàlia i amb altres illes del Mediterrani; d'aquí el seu interès per l'estudi dels viatges dels artistes autòctons,

però també de l'arribada a Mallorca d'obres de mestres d'altres indrets i, per tant, de la importància del mecenatge i del fenomen colleccionista. En aquest sentit, cal recordar el seu article dins un volum sobre l'ordre de Malta a Mallorca del 2000 o sobre els Ribera que va posseir Antoni Gual, secretari del duc de Medina de las Torres en l'etapa del seu virregnat de Nàpols, publicat el 2009, i finalment el llibre cabdal sobre la rica col·lecció d'art clàssic i la pinacoteca del cardenal Antoni Despuig i Dameto (1745-1813) *El cardenal Despuig: Coleccionisme, Grand Tour i cultura il·lustrada* (Palma, 2013).

El treball i l'expertesa de Carbonell han estat reconeguts també fora de l'àmbit estrictament acadèmic amb diversos encàrrecs institucionals, com ara l'estudi i la catalogació del fons patrimonial d'art del Consell de Mallorca, fet primer com a conjunt el 2001, sobre el seu edifici històric el 2011 i de nou d'una manera més detallada sobre el fons de pintura el 2012. O també l'encàrrec de la catalogació del fons de pintura i dibuix del Parlament de les Illes Balears el 2015. L'Ajuntament de Barcelona també li va encarregar —amb la col·laboració de Rafael Cornudella— l'estudi científic del fons artístic del monestir de Pedralbes, que va donar lloc a un muntatge expositiu i museogràfic, «Pedralbes. Els tresors del monestir», de 2005.

Però, sobretot, ha estat la Generalitat qui li ha encarregat diversos llibres institucionals relacionats amb el Palau de la Generalitat, obra cabdal de la nostra arquitectura renaixentista. Aquesta dedicació, ja encetada d'una manera genèrica a la tesi de llicenciatura, va continuar amb un article del 2002 que precisa el trasllat de la capella de Sant Jordi a mitjan segle XVI, pren forma amb diverses aportacions en publicacions oficials els anys 2003, 2004 i 2005, i finalment culmina amb un estudi completíssim, *El Palau de la Generalitat de Catalunya: Art i arquitectura* (Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència, Barcelona 2015, 2 v.), dirigit per ell, amb la participació de diversos especialistes, i que analitza d'una manera exhaustiva tota la complexitat del monument i n'estudia el ric patrimoni artístic.

El doctor Carbonell és ara mateix l'estudiós més reconegut sobre el patrimoni artístic català i mallorquí d'època moderna, i gràcies al seu doble arrelament residencial a Barcelona i a Palma i a la seva recerca oberta i fluida en aquest dos àmbits, la seva incorporació enfortirà sens dubte la presència de l'Institut a les Balears i enriqueirà la capacitat investigadora de la nostra secció.

BONAVENTURA BASSEGODA

Miquel Molist Montaña (Manlleu, 1956). Catedràtic de prehistòria a la Universitat Autònoma de Barcelona. Va estudiar a la Universitat de Barcelona, on es va formar amb Joan Maluquer de Motes i Miquel Tarradell, i a la Universitat de Lió-2, on va fer un doctorat en prehistòria oriental i on va tenir l'oportunitat de treballar amb l'escola francesa d'André Leroi-Gourhan i amb Jacques Cauvin i el seu equip al Pròxim Orient. Ha estat director del Museu Nacional d'Arqueologia de Catalunya i ha comissariat exposicions en diversos museus. Ha estat investigador del programa Icrea Acadèmia i ha format o forma part del consell de redacció de diverses revistes científiques.

Ha centrat la seva recerca en dos grans àmbits d'estudi: la prehistòria recent de Catalunya i les primeres societats agrícoles al Pròxim Orient (Neolític). En el primer camp, ha estudiat l'hàbitat i les formes d'enterrament de l'edat del bronze final a la zona de l'Alt Ter, amb la necròpolis de Collsavenc (Tavertet). Va participar en la descoberta i excavació d'un conjunt de nou sepultures monumentals, entre les quals hi ha la del Padró (Tavertet), i va obrir les portes al reconeixement d'un nou tipus de sepultures megalítiques («cambra o cista amb túmul complex») datades ja a finals del Neolític antic.

Ha estudiat el poblament prehistòric de les serralades del Prepirineu i Pirineu Oriental, la Garrotxa i l'Alta Garrotxa. Ha excavat durant deu anys l'hàbitat de la Bauma del Serrat del Pont (Tortellà, Garrotxa), un abríc de grans dimensions amb una seqüència estratigràfica que va des de l'època romana fins al període mesolític.

A partir de 2006 va iniciar el projecte «La prehistòria al Pla de Barcelona», que encara continua vigent, en col·laboració amb el MUHBA i amb el Servei d'Arqueologia de l'Ajuntament de Barcelona. L'estudi de jaciments com el de la Caserna Sant Pau del Camp, el carrer Reina Amàlia o la plaça de la Gardunya posen en evidència un entramat de petits assentaments i zones d'enterrament a les àrees dels actuals barris del Raval i de la Sagrera entre mitjan VI i el II mil·lenni cal BC.

La segona gran línia de la seva recerca se centra en la zona del Pròxim Orient. Va fundar el grup de recerca «Seminarí Arqueologia Prehistòrica del Pròxim Orient, SAPPO», que ha anat creant aliances amb grups nacionals i internacionals. Ha excavat en les zones desèrtiques de Síria, com ara a Umm-el-Tlel (El Kowm) (1987-1995); a la vall de l'Eufrates, per exemple a Tell Halula (1991-2011), o a Chagar Bazar (Djezirée) (1999-2010), i a Turquia, com ara a Akarçay Tepe (sud-est d'Anatòlia) (1999-2008).

Tots aquests projectes se centren en l'estudi dels primers poblats agrícoles, amb una anàlisi de la seva caracterització cultural i socioeconòmica. El canvi que representa el pas de grups de caçadors/recol·lectors a establiments sedentaris s'analitza amb una dinàmica interdisciplinària que permet aproximar-se a una de les transformacions més significatives de la humanitat en el bressol d'aquest canvi —la vall de l'Eufrates— i des d'on es va transmetre cap a altres parts del món, en particular a Europa, inclosa la península Ibèrica. La presència d'un equip d'especialistes en bioarqueologia és fonamental, donada la problemà-